



Bane NOR SF
Postboks 4350
2308 Hamar

Saksbehandler, innvalgstelefon
Andreas Røed, 32266614

Att. Håvard Kjerkol

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven til utslipp for Bane NOR SF i sammenheng med entreprisen UDK 33

Bane NOR SF har søkt Fylkesmannen om tillatelse etter forurensningsloven¹ til utslipp i sammenheng med forberedende arbeider (UDK 33) tilknyttet utbygging av Vestfoldbanen (Drammen – Kobbervikdalen). Fylkesmannen gir tillatelse til utslipp på nærmere vilkår. Virksomheten skal betale kr 32 800,- for behandling av søknaden.

Vedtakene kan påklages av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven² § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket om tillatelse ble mottatt, jf. forvaltningsloven § 29.

Fylkesmannen i Oslo og Viken viser til søknad datert 13. september 2019 fra Bane NOR SF, der det søkes om tillatelse til utslipp i forbindelse med UDK 33 (forberedende arbeider) tilknyttet utbygging av Vestfoldbanen (Drammen – Kobbervikdalen) i Drammen kommune.

Bakgrunn

Planstrekningen Drammen – Kobbervikdalen er en del av InterCity-utbyggingen, som skal resultere i en moderne dobbeltsporet jernbane på Østlandet. I henhold til nasjonal transportplan 2018-2029 skal et sammenhengende dobbeltspor på Vestfoldbanen mellom Oslo og Tønsberg være ferdig i 2025.

Anleggsarbeidene omfatter driving av en ca. 6 km lang bergtunnel fra Drammen til Skoger, med rømningstunneler og tverrslag ved Austadveien, Danserud og Gulliksrud, samt kulvert og løsmassetunnel ved Sundhaugen og Danvik. Det skal også gjennomføres ombygging av Drammen- og Gulskogen stasjon og strekning mellom stasjonene, samt planskilt kryssing ved Sørlandsbanen.

Det ble i februar 2019 gitt tillatelse fra Fylkesmannen til utslipp fra forberedende arbeider for entrepriser UDK 28 og UDK 33 i tillatelse 2019.0031.T. Ettersom rekkefølgen på arbeidene, anleggsområdene og arbeidsomfanget har blitt endret, har Bane NOR SF søkt om ny utslippstillatelse for UDK 33. Entreprisen UDK 28 utgår.

¹ L13.03.1981nr. 6 Lov om vern mot forurensning og om avfall (forurensningsloven).

² L10.02.1967 Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).



Arbeidene med entreprisen UDK 33 skal hovedsakelig gjennomføres innenfor et anleggsområde ved Kreftingsgate (med riggområde ved Grønland 35 og 37), samt et anleggsområde vest for Gulskogen (med riggområde på Arbojordet). Det er planlagt oppstart av arbeidene 20. januar 2020 med ferdigstilling til 21. september 2021. Arbeidene vil hovedsakelig føre til utslipp til vann, samt utslipp av støv, støy og lys. Entrepriene vil også generere avfall, og det skal tas ut masser i sammenheng med anleggsarbeidene. Ettersom entreprisen kan medføre forurensning, må Bane NOR SF ha en særskilt tillatelse etter forurensningsloven § 11. Fylkesmannen er forurensningsmyndighet for denne type anleggsvirksomhet.

I sammenheng med arbeidene i Kreftings gate skal det gjennomføres følgende:

- Over Kreftings gate kommer nye spor lenger nord enn dagens. For å få plass til disse og tilhørende kabler, må takplaten i den eksisterende vegkølverten forlenges og ny kantbjelke etableres.
- Dagens gang- og sykkelveg over Kreftings gate går på samme kulvert som jernbanesporene. Etter utbyggingen av jernbanen vil det ikke lenger være plass til G/S-vegen. Det skal derfor bygges en ny G/S-bru nord for dagens plassering. Det blir en ca. 30 meter lang fagverksbru i stål som fundamenteres på eksisterende traue. Høyde på brua gir behov for tilpasninger i Børsemakergata og tilliggende G/S-veg langs Kreftings gate for å tilfredsstille krav til stigning for universell utforming.
- Pressing av tre stålrør under banen. Pressgropen etableres inne på Nybyen godsterminal og mottaksgropen etableres vest for Kreftings gate. Det er forutsatt spuntede groper med innvendig avstivning og KS-stabilisering i bunn i mottaksgrop.
- Kabelomlegginger i forbindelse med etableringen av pressgrop og mottaksgrop.

I sammenheng med arbeidene vest for Gulskogen skal det gjennomføres følgende:

- KS-peling vest for Rødgata i ca. 350 m lengde og 12 m dybde for skjerming av bebyggelsen sør for sporet mot vibrasjoner.
- Riving av to garasjer i Hjalmar Johansens gate.
- Bygging av blant annet kabelkanal under banen vest for plattformene på Gulskogen. Dette utføres i en togfri periode.
- Omlegging av kabler for eksterne aktører på Gulskogen.
- Anleggsvei frem til anleggsområdet må etableres.
- Bygging av dobbeltspor vest for Gulskogen stasjon, samt underbygning for et fremtidig tredje spor fra km ca. 55,5 og frem til parsellgrensen i vest ved km ca. 56,07.
- Etablering av ny støyskjerm sør for sporet vest for Gulskogen. Den eksisterende skjermen flyttes og benyttes som midlertidig støyskjerm i anleggsfasen.
- Riving av eksisterende støyskjerm på nordsiden av sporet øst for Rødgata og etablering av ny støyskjerm på nordsiden av banen, både øst og vest for banen.
- Etablering av gangvei mellom stasjonsområdet og Rødgata.



Høring

Utslippssøknaden fra Bane NOR SF har vært på offentlig høring i tidsrommet 10. oktober 2019 til 18. november 2019, jf. forurensningsforskriften § 36-8. Høringen har blitt forhåndsvarslet både sakens parter (jf. § 36-6), og andre enn sakens parter som vedtaket kan angå (jf. § 36-7).

Det kom ingen uttalelser fra den offentlige høringen, men i sammenheng med høringen av den tidligere utslippstillatelsen for UDK 28 og UDK 33 (2019.0031.T) kom det to uttalelser:

Buskerud Fylkeskommune mener at tiltaket i liten grad vil ha negativ påvirkning på vannmiljøet i Drammenselva. Dette baseres på utslippssøknaden med tilhørende dokumentasjon. Fylkeskommunen legger også vekt på at dette dreier seg om et midlertidig tiltak med begrenset varighet, samt at tiltaket er av et samfunnsnyttig og miljøfremmede formål. Ut ifra dette anser Buskerud Fylkeskommune at en tillatelse etter forurensningsloven ikke vil være i strid med vannforskriftens § 12. Bane NOR SF tok høringsuttalelsen til orientering.

Styret i sameiet Strømsgodset Hageby representerer beboere i Rødgata 17A-F, 19A-D, 21A-G og 23A-D. Sameiet er plassert rett ved siden av jernbanen og Gulskogen stasjon. Sameiets bygningsmasse er utstyrt med ventilasjonsanlegg, og styret er bekymret for at støv fra anleggsarbeidene vil trekke inn i boligene og medføre dårligere luftkvalitet og helseplager. Flere beboere er sterkt plaget av astma, og slikt støv vil kunne redusere helsekvalitet. Styret i sameiet mener derfor at et minimumstiltak bør være at Bane NOR SF dekker nye ventilasjonsfiltre til alle beboere jevnlig. Styret i sameiet mener også at kosting og hyppig rengjøring av veier vil være nødvendig, for å unngå en økning av mengde støv som kommer inn i boliger.

Sameiets lekeplass er plassert nærme toglinjen og Gulskogen stasjon, og styret i sameiet understreker at luftforurensning bør begrenses av hensyn til barnas helse. Luftforurensning i tilknytning skoler, barnehager og Gulskogen idrettsanlegg bør også begrenses av hensyn til brukernes helse. Styret i sameiet er videre bekymret for en økning av trafikale kjøretøy, og ber om at bruken av slike kjøretøy begrenses på bakgrunn av miljøhensyn, men også av sikkerhetsmessige årsaker. Veiene i nærområdet er barnas vei til skoler og barnehager.

Styret i sameiet Strømsgodset Hageby forventer at Bane NOR SF vil gjennomføre følgende tiltak:

- Kosting av anleggsveier, skoleveier, samt sameiets parkeringsplass.
- At Bane NOR SF tar på seg kostnaden for å dekke ventilasjonsfiltre for sameiets beboere gjennom hele byggeperioden.
- Jevnlig vask av fasaden på sameiets bygningsmasse, herunder terrasser.

Bane NOR SF skriver i sitt tilsvarende at arbeidene som er beskrevet i søknaden er forberedende arbeider som omfatter rørpressinger under spor, samt noe spunting og grunnstabilisering. Deler av dette arbeidet vil være støyende, og det forventes at gjeldene grenseverdier for anleggsstøy kan bli overskredet i noen perioder. Støynivåene vil imidlertid variere både i løpet av en arbeidsdag og fra dag til dag, slik at støynivåene også vil være lavere enn gjeldene grenseverdier i perioder. Det er opp til entreprenøren å planlegge driften, gjennomføre støvvurderinger av planlagt arbeid, samt ha fokus på mulig reduksjon av støy. Det vurderes også å sette opp midlertidige støyskjermer/tette anleggsgjerder så nærme anleggsmaskinene som mulig, for å begrense støypenger for bebyggelsen i området. Nattarbeid skal også unngås i størst mulig grad. Bane NOR SF vil gjennomføre støymålinger av aktivitetene og iverksette tiltak ved eventuelle overskridelser av grenseverdiene.



Når det gjelder luftkvalitet så vil det være støv fra anleggsvirksomheten gjennom hele anleggsperioden. I tørre og vindfulle perioder vil støving fra massehåndtering være en utfordring for lokal luftkvalitet. Entreprenøren vil få krav fra Bane NOR SF til å overholde en konsentrasjon for støv på 200 µg/m³, som er veiledende krav i retningslinjen T-1520 for støv fra anleggsarbeid. Bane NOR SF vil også stille krav til entreprenør om at støvdempende tiltak skal gjennomføres når det er behov for det. Aktuelle tiltak vil være:

- Fukting av anleggsveier og masselagringshauger.
- Asfaltering av anleggsområdet og veier.
- Tildekking og skjerming mot vind av lagringshauger med mye finstoff.
- Fukting eller tildekking av masser med mye finstoff som skal kjøres ut.
- Feiing og vasking av asfaltveier som benyttes av entreprenør.
- Spyling av biler før utkjøring på offentlig vei.

Det vil bli foretatt både støvnedfallsmålinger og svestøvmålinger i anleggsperioden, og det vil være aktuelt å sette opp en måler ved lekeplassen til sameiet Strømsgodset Hageby.

Ved overskridelser av støvkonsentrasjoner vil Bane NOR SF kunne tilby:

- Nye ventilasjonsfiltre for sameiets beboere som ligger nærmest anleggsarbeidene.
- Utvendig vask av boliger.

Bane NOR SF krever at entreprenør skal benytte maskiner og kjøretøy med ny motorteknologi som gir lave partikkelutslipp og minimum støv.

Fylkesmannens vurdering

Generelt

Ved avgjørelse av om tillatelse skal gis og ved fastsetting av vilkårene, har Fylkesmannen lagt vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med de fordelene og ulempene som tiltaket vil medføre. Fylkesmannen foretar en helhetlig vurdering der både forurensningshensyn, generelle miljøhensyn og alminnelige samfunnsmessige hensyn tas med i betraktningen. Ved fastsetting av vilkårene har Fylkesmannen videre lagt vekt på hva som kan oppnås med beste tilgjengelige teknikker.

For å kunne følge opp vannforskriftens § 4 om miljømål for overflatevann, som sier at «*tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand*», settes det stadig strengere krav til utslipp fra arbeid og aktiviteter knyttet til vann og vassdrag. I tillegg til kravene i forurensningsregelverket og vannforskriften, skal alle saker som berører naturmangfold ifølge naturmangfoldloven § 7 vurderes etter prinsippene i §§ 8-12 i samme lov. Det skal fremgå i beslutningen hvordan disse prinsippene er vurdert og vektlagt i saken.

Tillatelsen fritar ikke virksomheten fra plikten til å innhente nødvendige tillatelser etter andre lover, eller plikten til å overholde bestemmelser og påbud som gis med hjemmel i slike lover.

Vanntype, økologisk tilstand og vannkvalitetsmål



Resipienten (mottaksstedet for utslipp til vann) fra tiltaksområdene er Drammenselva via overvannsnett i Drammen kommune. I Vann-nett (2019) er Drammenselva (012-2399-R) registrert som en svært stor, moderat kalkrik og klar (TOC 2-5) elv. Drammenselva har «svært dårlig» økologisk tilstand, og dette skyldes i all hovedsak forekomsten av lakseparasitten Gyrodactylus salaris, samt tettheten på lakseparr i vassdraget. Drammenselva er også påvirket av vassdragsreguleringer som medfører endringer i vannføringsregimet. Elva er i middels grad påvirket av punktutslipp fra avløpsrenseanlegg og industri, samt diffus avrenning og utslipp fra transport og infrastruktur. Den kjemiske tilstanden i Drammenselva er «dårlig» på grunn av påvisning av enkelte PAH-forbindelser. Alminnelig lavvannsføring i Drammenselva er 70 000 l/s.

Vannmengder og påslippspunkter for kommunalt overvannsnett

Det skal ikke etableres noen nye utslippspunkter i Drammenselva som følge av arbeidene med UDK 33, da alle utslipp vil ledes via kommunalt overvannsnett. Vann vil komme til å samle seg på anleggsområdene ved nedbør eller ved inntrenging av grunnvann. Alle utslippene som inngår i søknaden vil ikke foregå på samme tid. Noen grøfter og byggegroper vil nødvendigvis ikke stå åpne samtidig. Dersom alle anleggsarbeider skulle utføres samtidig (noe som er lite sannsynlig), ville maksimalt påslipp på kommunalt nett og utslipp til Drammenselva være 91 l/s. Dette betyr at det maksimale utslippet via kommunalt nett gjennom hele anleggsperioden utgjør anslagsvis 1,3 promille av vannføringen i elven. Dette tilsvarer en fortynningsfaktor på nesten 770.

Alt anleggsvann som genereres i sammenheng med anleggsarbeidene skal samles opp og renses i tråd med vilkår i tillatelsen. Overvann som akkumuleres i spuntgroper må pumpes til rense- og fordrøyningsløsninger. For nærmere beskrivelser av vannmengder som vil gå til kommunalt nett, samt hvilke kummer renses anleggsvann vil gå til, vises det til utslippssøknaden av 13. september 2019.

Fylkesmannens vurdering av utslipp og rensemetoder for vann

Ved fastsetting av vilkårene har Fylkesmannen lagt stor vekt på hva som kan oppnås med de beste tilgjengelige driftsmetoder og teknikker, jf. naturmangfoldloven § 12. I forbindelse med denne typen anlegg og aktivitet er lokaliteten allerede bestemt, og det er derfor ikke lagt vekt på å undersøke om det finnes bedre lokaliteter.

Fylkesmannen mener det er viktig å fokusere på at alle utslipp bidrar til totalbelastningen på en resipient, og at omfanget av utslippet skal ses i sammenheng med typen forbindelser som slippes ut, samt andre belastninger resipienten er utsatt for. Bane NOR SF opplyser i utslippssøknaden at suspendert stoff (SS), pH, oljeforbindelser og tungmetaller er de mest sentrale parameterne når det gjelder utslipp av anleggsvann fra anleggsarbeidene.

Grenseverdier for utslipp av anleggsvann har blitt fastsatt på bakgrunn av søknaden fra Bane NOR SF, generelle krav til utslipp og Miljødirektoratets veileder *Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota* (M-608/2016). Grenseverdiene for tungmetaller i utslippsvannet er satt til MAC-EQS (kroniske effekter ved langtidseksponering) jf. M-608/2016, da Fylkesmannen vurderer at dette er akseptabelt sett i sammenheng med omfang og varighet av arbeidene, samt resipientens tåleevne og fortynningsseffekt.

Når det gjelder miljøgifter, har Fylkesmannen også satt grenseverdier for PAH¹⁶ og benzo(a)pyren. Bakgrunnen for at vi har satt grenseverdier for både benzo(a)pyrene og PAH¹⁶, er at benzo(a)pyrene er en skadeligste PAH-forbindelsene som kan slippes til miljøet. Vi ønsker derfor at Bane NOR SF skal ha kontroll på sitt utslipp av denne komponenten. Ved fastsetting av grenseverdi for benzo(a)pyren har vi også satt MAC-EQS i M-608/2016 som grenseverdi.



For prøvetaking på tungmetaller og organiske miljøgifter i anleggsvann, har Bane NOR SF søkt om at det kan tas vannmengdeproporsjonale ukeblandprøver på disse komponentene. Fylkesmannen vurderer at dette vil gi et representativt bilde på det totale utslippet av miljøgifter til resipient, men forutsetter at Bane NOR SF også etablerer en tilfredsstillende utslippskontroll. Bane NOR SF skal til enhver tid kunne dokumentere sitt utslipp til resipient, samt gjennomføre avbøtende tiltak dersom grenseverdier overskrides. For THC tillates det derimot at det tas stikkprøver i anleggsvann en gang per uke.

Fylkesmannen har også satt krav til at Bane NOR SF skal gjennomføre kontinuerlige turbiditetsmålinger og pH-målinger i anleggsvann i perioder det foregår utslipp. Vi mener det er viktig at pH på utslippsvannet ikke påvirker resipienten negativt, og har derfor satt krav om at pH på utslippet skal være i intervallet 6-8. Bane NOR SF skal likevel gjennomføre justering av pH ved behov, for å sikre at toksiske effekter av nitrogen eller andre forbindelser ikke oppstår i vannforekomsten.

Grenseverdien for suspendert stoff (SS) i utslippsvann har blitt satt til 100 mg/l. Vi mener dette er akseptabelt sett i sammenheng med omfanget av arbeidene som skal gjennomføres, samt resipientens tåleevne og fortynningseffekt. Bane NOR SF skal likevel påse at oppholdstiden i renseløsninger/sedimentasjonsanlegg blir lang nok til at mest mulig partikler sedimenteres. Dette er viktig, da både tungmetaller og organiske miljøgifter i stor grad binder seg i partikler. Sedimentering av suspendert stoff vil derfor kunne fjerne mye av disse komponentene i anleggsvannet. Tiltakshaver skal også iverksette tiltak, dersom tegn til nedslamming av resipient vises.

Fylkesmannen har også satt krav til rutiner for forebyggende vedlikehold og tilsyn av rense- og fordrøyningsløsninger. Med renseløsninger mener vi både containerløsninger, sedimentasjonsanlegg, oljeutskillere, sandfang eller lignende installasjoner som renser anleggsvann. Det er til enhver tid Bane Nor som er ansvarlig for at rutiner for forebyggende vedlikehold og tilsyn av rense- og fordrøyningsløsninger følges, men erfaringsmessig vil ofte slike tjenester bli satt til entreprenør. I kontrakt med entreprenør anbefaler derfor Fylkesmannen at Bane NOR SF synliggjør dette kravet.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfold skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand.

I Miljødirektoratets database Naturbase (2019) er det ikke registrert viktige naturtyper innenfor noen av anleggsområdene, men det er registrert at det forekommer elvemusling i Drammenselva. Elvemusling er en art av nasjonal forvaltningsinteresse, som også er oppført som sårbar på Norsk Rødliste. Andre arter av nasjonal forvaltningsinteresse som har blitt observert i Drammenselva er laks, hønsehauk, fiskemåke, hettemåke, svartbak, taksvale, dvergdykker, gråsisik, gråtrost, lerkfalk og sothøne. Ikke langt fra anleggsområdet ved Baker Thoens Allé har det også blitt observert svartvier, gråtrost, stær, hønsehauk, taksvale, fiskemåke og gresspinner (sommerfugl). Fiskemåke og stær har i tillegg blitt observert i nærheten av anleggsområdet ved Kreftingsgate.

Fylkesmannen anser kunnskapsgrunnlaget som godt nok til å vurdere søknaden. På bakgrunn av tilgjengelig informasjon velger vi å legge mindre vekt på føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9. Det vil forekomme utslipp som følge av anleggsarbeidene, men forutsatt at arbeidene utføres som planlagt og i samsvar med tillatelsens vilkår, vurderer Fylkesmannen at det er liten risiko for alvorlige eller irreversible skader på naturmangfoldet.



Vi mener det er viktig å fokusere på at alle utslipp bidrar til totalbelastningen på en resipient. Ved fastsetting av grenseverdier for utslipp til vann legger derfor Fylkesmannen vekt på prinsippet om samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10. Fylkesmannen minner også om at det er tiltakshaver som skal dekke kostnadene ved å unngå og begrense skade på naturmangfoldet, jf. § 11 i naturmangfoldloven. Bane NOR SF er også pliktig til å benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. § 12 i naturmangfoldloven.

Fylkesmannen understreker at all forurensning i utgangspunktet er uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor de fastsatte grensene, plikter Bane NOR SF å redusere utslippene sine så langt det er mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder også for komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for i tillatelsen.

Substitusjonsplikt

Bane NOR SF plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produkter skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter Bane NOR SF å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.

Avfalls- og massehåndtering

Anleggsarbeidene vil generere avfall. Fylkesmannen gjør oppmerksom på at slam fra sedimentasjonsanlegg og avfall fra oljeutskillere kan være farlig avfall, og må leveres til godkjent mottak. Fylkesmannen gjør også oppmerksom på at næringsavfall, herunder ikke forurensede overskuddsmasser skal leveres til godkjent mottak eller gjenbrukes/gjenvinnes jf. forurensningsloven § 32. Bane NOR må dokumentere hvor alle avfallsfraksjoner blir levert og at eventuelt farlig avfall blir deklart gjennom www.avfallsdeklarerer.no.

Dersom det genereres betongavfall, skal dette leveres til godkjent mottak. Det er muligheter for at betongen kan gjenbrukes (nyttiggjøres). Ved nyttiggjøring av betong må Bane NOR SF forsikre seg om at avfallet blir nyttiggjort og at bruken skjer uten nevneverdig skade eller ulempe for miljøet.

Bane NOR SF skal kunne dokumentere at masser som gjenbrukes ikke er forurenset. Dersom det er usikkert om massene er å anse som forurensede, må de oppbevares i tette containere til massene er blitt karakterisert. Det er virksomhetens ansvar å sikre og dokumentere at forurensede masser, samt masser med svartelistede arter leveres til godkjent mottak med tillatelse etter forurensningsloven.

Utslipp av støy

Bane NOR SF har utført støyberegninger i tråd med Nordisk beregningsmetode i henhold til gjeldene retningslinjer T-1442/2016. Beregningene danner grunnlag for kartlegging av mulige konfliktområder hvor støyfølsom bebyggelse kan bli utsatt for støy over støygrenser. Støy under anleggsarbeidene vil i hovedsak kunne oppstå ved spunting, boring i løsmasser, massehåndtering, massetransport og riving av bygg. For denne entreprisen er det planlagt støyende anleggsarbeid i et brudd i togtrafikken i påsken 2020, Kristi Himmelfartshelgen 2020 og et i juli 2020. I disse periodene vil det pågå døgnkontinuerlig anleggsarbeid.

Søknaden og *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging* (T-1442/2016) er lagt til grunn ved bestemmelse av grenseverdier for støy. Fylkesmannen ser det som viktig at Bane NOR gjennomfører støyovervåking i anleggsperioden i alle områder det er støyfølsom bebyggelse. Ved målinger som



viser overskridelser av grenseverdiene, er virksomheten ansvarlig for at det vurderes og gjennomføres ytterligere avbøtende tiltak.

På lørdager, søndager, helligdager og nattetid har Fylkesmannen vurdert at utslipp av støy skal midles over driftstid, altså antall aktuelle timer der arbeid pågår. Det skal likevel bestrebes at støvende arbeid reduseres og/eller unngås om natten (kl. 23-07). I perioder det må gjennomføres døgnkontinuerlig arbeid skal Bane NOR SF gjennomføre nødvendige tiltak for å sikre minst mulig spredning av støy til omgivelsene.

Utslipp av støy

For svevestøv (PM10) har Bane NOR SF søkt om grenseverdier på 200 µg/m³ per time, med en grenseverdi på 50 µg/m³ per døgn. Sistnevnte grenseverdi skal ikke overskrides mer enn 30 ganger i løpet av et kalenderår der folk bor eller oppholder seg. De omsøkte grenseverdiene baserer seg på *Retningslinje for begrensning av luftforurensning fra bygg- og anleggsvirksomhet* (T-1520 Kap. 6) og forurensningsforskriften Kap 7. *Lokal luftkvalitet*. Virksomheten har også søkt om en grenseverdi for nedfallsstøv på 5 g/m² i løpet av 30 dager for steinstøv, støy og partikler fra anleggsaktivitetene. Dette gjelder mineralsk andel målt ved nærmeste nabo eller annen nabo som eventuelt blir mer utsatt. Fylkesmannen vurderer de omsøkte grenseverdiene som akseptable i forhold til gjennomføring av anleggsarbeidet, men forutsetter at det gjennomføres avbøtende tiltak for å begrense spredning av støy til omgivelsene.

Anleggsarbeidene langs eksisterende spor vest for Gulsbogen, samt i Grønlandsområdet ved Børsemakergata vil foregå tett på områder med følsom arealbruk (boliger). For disse områdene vil det være ekstra viktig å ha fokus på avbøtende tiltak. Aktuelle tiltak kan være vask og feiing av vegger med fast dekke og vannpåsprøytning ved støvende arbeider.

Forhold til plan og samfunnsmessig hensyn

Etter forurensningsloven § 36-2 skal søknad om tillatelse inneholde en redegjørelse for forholdet til eventuelle oversikts- og reguleringsplaner. I e-post av 27. april 2018 mottok Fylkesmannen bekreftelse fra Drammen kommune på at det omsøkte tiltaket er i overensstemmelse med kommunens reguleringsplan. Drammen bystyre vedtok «*Detaljregulering for InterCity-strekningen Drammen – Kobbervikdalen*» 24. april 2018. Av reguleringsbestemmelsene fremgår det at alle tiltak med unntak av det som er definert som jernbanetekniske anlegg er søknadspliktige også etter plan- og bygningsloven og byggesaksforskriften. Dette er forhold som Bane NOR SF må avklare med Drammen kommune.

Vestfoldbanen er en av Norges viktigste pendlerstrekninger. Utbyggingen av en moderne dobbeltsporet jernbane på planstrekningen Drammen-Kobbervikdalen er derfor av stor samfunnsmessig betydning. Ferdigstillingen av prosjektet vil medføre hyppigere togavganger til Drammen og Gulsbogen, samt mot byer i Vestfold. Selv om anleggsperioden vil kunne være en påkjenning for omgivelsene, vil utbyggingen av den nye Vestfoldbanen være av stor betydning for pendlere som hver dag bruker regionale og lokale tog på strekningen.

Konklusjon

Fylkesmannen gir Bane NOR SF tillatelse til utslipp i sammenheng med entreprisen UDK 33. Vi mener at de planlagte tiltakene begrenser risikoen for alvorlig eller irreversibel skade på miljøet og naturmangfoldet på en tilstrekkelig måte. Vi legger stor vekt på at tiltaket har stor samfunnsmessig betydning.



Fylkesmannen forutsetter at virksomheten drives i samsvar med vilkårene i utslippstillatelsen og i forurensningsregelverket for øvrig. Virksomhetens internkontroll, drift av riggområdene og målinger av utslipp kan bli fulgt opp med tilsyn fra Fylkesmannen.

Vedtak om tillatelse

Fylkesmannen gir Bane NOR SF tillatelse til utslipp i sammenheng med anleggsarbeider i entreprisen UDK 33 i Drammen kommune. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11. Det er satt vilkår til tillatelsen med hjemmel i forurensningsloven § 16.

Fylkesmannen har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis, og ved fastsetting av vilkårene, lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Tillatelsen med vilkår følger vedlagt dette brevet.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt utelukker ikke erstatningsansvar for skade og ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Vedtak om gebyr

Vi viser til Fylkesmannens varsel om gebyr datert 12. november 2019. Fylkesmannen har ikke mottatt noen uttalelser til varselet.

Fylkesmannen vedtar at forurensningsforskriftens § 39-4 sats 6 kommer til anvendelse i denne saken. Bane NOR SF skal betale kr 32 800,- for Fylkesmannens arbeid med tillatelsen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4.

Ressursbruk knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrsats. Herunder hører gjennomgang av søknaden, møter og korrespondanse med søker, høring av saken samt endelig ferdigstilling av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Fylkesmannen inngår også.

Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Klagegang

Vedtaket, herunder plasseringen i gebyrklasse, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om



gjennomføring kan ikke påklages. Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg (e.f.)
seksjonssjef

Andreas Røed
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent



Fylkesmannen i Oslo og Viken

Tillatelse etter forurensningsloven til utslipp for Bane NOR SF i sammenheng med entreprisen UDK 33

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 13. september 2019, samt opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden. Vilkårene framgår på side 3 til og med side 14. Tillatelsen gjelder fra dags dato til arbeidene ferdigstilles høsten 2021.

Virksomheten må på forhånd avklare med Fylkesmannen i Oslo og Viken dersom den ønsker å foreta endringer i driftsforhold, utslipp med mer som kan ha miljømessig betydning og som ikke er i samsvar med opplysninger som er gitt i søknaden eller under saksbehandlingen.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal virksomheten sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Fylkesmannen i Oslo og Viken kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Virksomhetsdata

Virksomhet	Bane NOR SF
Beliggenhet/gateadresse	Eliesons gate 4, 3044 Drammen
Postadresse	Postboks 4350, 2308 HAMAR
Kommune og fylke	Drammen, Buskerud
Org. nummer (virksomhet)	917082308
NACE-kode og bransje	42.120 Bygging av jernbaner og undergrunnsbaner

Fylkesmannens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer
2019.1052.T	0602.0397.01 0602.0398.01

Tillatelse gitt: 2.12.2019	Endringsnummer:	Sist endret:
Hilde Sundt Skålevåg seksjonssjef		Andreas Røed rådgiver

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Punkt	Beskrivelse

Fylkesmannen i Oslo og Viken

Telefon: 69 24 70 00

E-post: fmbupost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/ov

Postadresse:

Postboks 325

1502 Moss

Orgnr. 974 761 319

Besøksadresse:

Statens Hus

Grønland 32, Drammen

Innholdsfortegnelse

Tillatelse etter forurensningsloven til utslipp for Bane NOR SF i sammenheng med entreprisen UDK 33	1
Endringslogg	1
1. Rammer	3
2. Generelle vilkår	3
2.1. Utslippsbegrensninger	3
2.2. Plikt til å overholde grenseverdier	3
2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	4
2.4. Plikt til forebyggende vedlikehold	4
2.5. Tiltak ved økt forurensningsfare	4
2.6. Internkontroll	4
2.6.1. Risikovurdering og forebyggende tiltak	4
2.6.2 Avvikshåndtering	5
2.6.3 Kompetanse	5
3. Utslippsgrenser	5
3.1. Utslipp til vann	5
3.2. Påslipp til kommunalt nett	6
3.3. Slam	7
3.4. Støy	7
3.5. Støv	8
3.6. Grunnforurensning	8
3.7. Lys	9
4. Kjemikalier	9
5. Avfall	9
5.1. Generelle krav	9
5.2. Næringsavfall	10
6. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning	10
6.1. Etablering av beredskap	10
6.2. Varsling av akutt forurensning	10
7. Massehåndtering	10
8. Utslippskontroll	10
8.1. Målinger	10
8.2. Gjennomføring av målinger	11

8.3. Lagring av dokumentasjon fra utslippskontroll	11
9. Utskifting av utstyr	11
10. Ansvarsforhold	11
11. Eierskifte	12
12. Nedleggelse	12
13. Tilsyn	12
VEDLEGG 1	13
Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.	13

1. Rammer

Tillatelsen omfatter utslipp i sammenheng med forberedende arbeider (UDK33) som skal foregå fra Kreftingsgate til vest for Gulskogen stasjon i Drammen kommune.

Ved planer om vesentlige endringer, inkludert utskifting av utstyr, skal virksomheten søke om endring av tillatelsen. Dette gjelder selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte utslippsgrensene etter at endringene er gjennomført. Hvis annet ikke er klart bestemt i denne tillatelsen, skal den ansvarlige til enhver tid drive virksomheten i samsvar med alle relevante krav i det gjeldende forurensningsregelverket.

2. Generelle vilkår

2.1. Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Dette gjelder likevel ikke utslipp av stoffer på prioritetslisten, oppført som vedlegg 1 i tillatelsen. Disse stoffene er blant de mest helse- og miljøfarlige stoffene som er i bruk. Utslipp av disse stoffene er bare tillatt hvis utslippene er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning, eller annet er bestemt i tillatelsen, jf. punkt 3.1. *Utslipp til vann*. Virksomheten skal være spesielt oppmerksom på eventuell fare for utslipp av stoffene på prioritetslisten (Vedlegg 1).

2.2. Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

Selv om virksomheten overholder kravene i forurensningsregelverket, skal virksomheten arbeide kontinuerlig for å hindre at forurensning oppstår eller øker, og for å begrense forurensning som

finner sted. For å unngå og/eller begrense forurensning og avfallsproblemer skal virksomheten ta utgangspunkt i den teknologien som ut fra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold gir de beste resultatene, jf. forurensningsloven § 2.

2.4. Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Systemer/rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert, jf. internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7. Selv om slike tjenester settes til entreprenør, er Bane NOR til enhver tid ansvarlig for at dette kravet overholdes.

2.5. Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter virksomheten å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

2.6. Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette¹. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Virksomheten plikter til enhver tid å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

2.6.1. Risikovurdering og forebyggende tiltak

Virksomheten skal vurdere om aktivitetene ved virksomheten kan medføre fare for forurensning av det ytre miljø, jf. internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 6, og vurdere resultatene opp mot akseptabel miljørisiko. Risikovurderingen skal være dokumentert, og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre forurensning av vann, grunn og luft, herunder utslipp av støy. Ved endringer i driften skal risikovurderingen oppdateres.

Virksomheten skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av forurensning, inkludert akutt forurensning, og de helse- og miljømessige konsekvenser forurensningen kan medføre. Med utgangspunkt i risikovurderingen skal virksomheten om nødvendighet iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene, i form av en handlingsplan.

¹ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

2.6.2 Avvikshåndtering

Avvik som er av en viss alvorlighet og/eller som er stadig gjentakende, skal avvikshåndteres i samsvar med bestemmelsene i internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7. Dette inkluderer undersøkelser av årsakene til at avvikene har skjedd, vurdering og iverksetting av strakstiltak for å rette avvikene og iverksetting av avbøtende tiltak for å hindre at lignende avvik skal skje på nytt. Avvikshåndteringen skal dokumenteres skriftlig.

2.6.3 Kompetanse

Virksomheten skal ha tilstrekkelig kunnskap om renseanlegg og tilhørende installasjoner for å overholde utslippskrav og slik at det ikke oppstår ulovlige utslipp eller at utslipp fører til skade på miljøet. Virksomheten skal råde over tilstrekkelig kompetanse til å vurdere miljørisiko for sin virksomhet. Alle som håndterer farlig avfall i virksomheten skal ha dokumentert opplæring i slik håndtering.

3. Utslippsgrenser

3.1. Utslipp til vann

Håndteringen av vann skal sikre at den totale påvirkningen fra aktivitetene ikke overskrider grensene under. Grenseverdiene gjelder for rensed utslippsvann, og prøvene skal tas ved utløpet til renseløsningene i perioder det foregår utslipp.

Parameter	Grenseverdi	Måleenhet	Prøvetaking	Midlingstid
Suspendert Stoff	100	mg/l	Kontinuerlig	
pH	6-8		Kontinuerlig	
THC (C10-C40)	10	mg/l	1. gang per uke	Stikkprøve
Bly (Pb)	14	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Arsen (As)	8,5	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Kadmium (Cd)	1	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Krom (Cr)	10	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Nikkel (Ni)	34	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Kvikksølv (Hg)	0,07	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Kobber (Cu)	8	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Sink (Zn)	20	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
PAH ¹⁶	2,7	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Benzo(a)pyren	0,27	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver

Prøvetaking og konservering av prøver skal utføres i henhold til gjeldene standarder. Det skal hentes ut ukentlige mengdeproporsjonale vannprøver for analyser av tungmetaller og organiske miljøgifter. Se for øvrig tillatelsens punkt 8.2 for gjennomføringen av målinger.

Bane NOR må påse at oppholdstiden for vann i renseanleggene blir lang nok, slik at mest mulig partikler sedimenteres i anlegget, og grenseverdier for suspendert stoff overholdes. Dersom det vises tegn til nedslamming av resipient, skal tiltak straks iverksettes. Anleggsvann uten miljø- eller helseskadelige stoffer/egenskaper kan slippes til resipient dersom maksimalkonsentrasjon av suspendert stoff i utslippspunktet er under de fastsatte grensene, og dersom utslippet ikke medfører nedslamming av resipienten.

Renset anleggsvann skal slippes ut på en sån måte at det ikke oppstår toksiske eller kroniske effekter på vannlevende organismer. Det betyr at utslippshastigheten på vannet må tilpasses vannføringen i resipienten. Etablerte renseanlegg skal være i drift fram til det kan påvises at ubehandlet vann er under gitte grenseverdier og på et trygt nivå. Det skal også tas prøver på aktuelle parametere, samt gjennomføres analyse av disse prøvene ved innløpet til renseanleggene, for å dokumentere renseeffekt.

Dersom anleggsvann har helse- eller miljøskadelige stoffer/egenskaper, eller utslippets innhold av suspendert stoff er for høyt til å tilfredsstillere kravene over, skal tiltak iverksettes for å forbedre renseprosessen. Hvis renseprosessen ikke forbedres skal anleggsvann samles opp og leveres til godkjent mottak. Utslippet skal ikke påvirke vannkvaliteten i resipient slik at tilstandsklassen til resipienten blir varig endret. Den til enhver tid gjeldene veilederen for tilstandsklassifisering av vann skal benyttes ved vurdering av tilstandsklasser.

Det skal gjennomføres inspeksjoner av rensenheter og tilknyttede installasjoner for å sikre at utstyret fungerer som bestemt. Inspeksjonene skal loggføres og inngå i virksomhetens dokumenterte internkontroll.

Etablering og fjerning av renseanlegg, samt eventuell legging av ledninger/rør til og ut i resipient/kummer må skje på en mest mulig skånsom måte slik at det gir minst mulig skade på omgivelsene. Bane NOR SF skal kunne dokumentere hvilke påslippskummer som mottar anleggsvann fra arbeidene, samt hvor mye vann som slippes til hver enkelt kum.

3.2. Påslipp til kommunalt nett

Virksomhetens påslipp skal håndteres i henhold til krav fra Drammen kommune. Dersom Fylkesmannen har stilt strengere krav til grenseverdier på utslippsvann, enn de grenseverdiene Drammen kommune har stilt til sitt offentlige overvannsnett, er det Fylkesmannens krav som er gjeldene.

Bane NOR SF skal kunne dokumentere hvilke fellesledninger/påslippskummer som mottar vann fra anleggsarbeidene.

3.3. Slam

Slam fra sandfang, oljeutskiller, oppholdstank for vaskevann, sedimentasjonsbasseng eller lignende skal fjernes ved behov slik at renseeffekten til enhver tid er optimal. Det skal utarbeides rutiner for kontroll og tømning av eventuelle sedimentasjonsbasseng og oljeutskillere.

Virksomheten plikter å sørge for at slam og sedimenter, samt annet avfall leveres til godkjent deponi eller mottak med tillatelse etter forurensningsloven.

3.4. Støy

Virksomhetens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som fritt feltsverdi ved mest støyutsatte nabo:

Mandag-fredag (kl. 07-19) L_{day}	Mandag-fredag (kl.19-23) L_{evening}	Natt (kl. 23-07) L_{pAekvT}	Lørdager, søndager og helligdager (kl. 07-23) L_{pAekvT}	Natt (kl. 23-07) L_{AFmax}
60 dB(A)	55 dB(A)	45 dB(A)	Lør: 50 dB (A) Søn: 45 dB(A) Helligdag: 45 dB (A)	60 dB(A)

L_{day} er A-veiet ekvivalentnivå for 12-timersperioden fra kl. 07-19.

L_{evening} er A-veiet ekvivalentnivå for 4-timersperioden fra kl. 19-23.

L_{pAekvT} er A-veiet gjennomsnittsnivå (dBA) midlet over driftstid der T angir driftstiden i antall aktuelle timer.

L_{AFmax} er A-veiet maksimalnivå målt med tidskonstant «fast» på 125 ms.

Ettersom anleggsarbeidene er midlertidig, og det forventes anleggsaktivitet i en periode på over seks måneder, har Fylkesmannen skjerpet grenseverdier for støy om dagen og kvelden med 5 dB, jf. tabell 5 i T-1442/2016.

Impulslyd er kortvarige, støtvide lydtrykk med varighet på under 1 sekund og der lyden er av typen «highly impulsive sound» som definert i Miljødirektoratets *Veileder til retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging* (T-1442/2016). Dersom impulslyd forekommer mer enn 10 hendelser per time, er grenseverdien for støy satt til 5 dBA lavere enn de grenseverdier som er angitt i tabellen over.

Støygrenser skal overholdes innenfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra virksomhetens ordinære virksomhet, inkludert intern transport på virksomhetsområdet og lossing/lasting av råvarer og produkter. Støy fra ordinær persontransport av virksomhetens ansatte er likevel ikke omfattet av grensene.

I riggområder som ligger i tilknytning eventuelle boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner eller barnehager skal virksomheten iverksette støyreducerende tiltak som for eksempel etablering av midlertidige støyskjermer eller implementere drifttidsbegrensninger.

I perioder det forventes overskridelser av støygrensene, skal alternativt oppholdssted bli tilbudt til berørte parter med spesielle behov. Det skal bestrebes at støyende aktivitet unngås om natten (kl. 23-07), men dersom det planlegges eller forventes anleggsarbeid om natten, i helger eller på helligdager, skal virksomheten varsle naboer (som ønsker varsel) om dette.

Se for øvrig krav i tillatelsens punkt 8. *Utslippskontroll* om krav til gjennomførelse av målinger, samt dokumentasjon og kontroll.

3.5. Støv

Virksomheten skal påse at støv fra anleggsdriften til enhver tid er lavest mulig. Eventuelle klager på støv skal avviksbehandles, jf. vilkår 2.6.2 i denne tillatelsen, og om nødvendig skal støvreduserende tiltak iverksettes straks.

Virksomheten skal ha ekstra fokus på avbøtende tiltak for spredning av støv langs følsom arealbruk (boliger). For å redusere støvforurensning til omgivelsene skal Bane NOR SF utarbeide rutiner for vask og feiing av veier med fast dekke i nærområdene, samt rutiner for vannpåsprøyting ved støvende arbeider.

Det skal ikke være overskridelser av svevestøv (PM10) på 200 µg/m³ per time. Det skal heller ikke være overskridelser av svevestøv (PM10) på 50 µg/m³ per døgn mer enn 30 døgn per år. Virksomheten er ansvarlig for å dokumentere at grenseverdier overholdes, samt iverksette nødvendige tiltak ved overskridelser.

Steinstøv, støv og partikler fra anleggsaktivitetene skal ikke medføre at mengde nedfallsstøv overstiger 5 g/m² i løpet av 30 dager. Dette gjelder mineralsk andel målt ved nærmeste nabo eller annen nabo som eventuelt er mer støvutsatt. Virksomheten er ansvarlig for å utføre avbøtende tiltak slik at grenseverdier overholdes, og virksomheten er også ansvarlig for å gjennomføre målinger av nedfallsstøv, jf. tillatelsens punkt 8. *Utslippskontroll*. Dersom målinger viser at støvgrenser blir overskredet, skal målinger fortsette til det er gjennomført avbøtende tiltak og det kan dokumenteres at grenseverdien overholdes.

3.6. Grunnforurensning

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke skjer utslipp til grunnen som kan medføre fare eller ulempe for miljøet. Virksomheten plikter å ha oversikt over mulig forurenset grunn som finnes på anleggsområdene, herunder fare for spredning og eventuelt behovet for undersøkelser og tiltak. Forurensningsmyndigheten skal varsles hvis det er grunn til å anta at tiltak vil være nødvendig.

3.7. Lys

Lys og lyskastere som ikke benyttes ut fra et helse-, miljø-, eller sikkerhetsperspektiv i forbindelse med anleggsarbeidet, skal i minst mulig grad benyttes for å hindre forurensning i form av lys, dersom det foretas arbeider mellom kl. 23:00-07:00.

4. Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler o.l.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal virksomheten dokumentere at det har blitt foretatt en vurdering av kjemikaliens helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. punkt 2.6. *Internkontroll.*

Virksomheten plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter virksomheten å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.²

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket³ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

5. Avfall

5.1. Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av anleggsaktivitetene. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldene regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁴.

Avfall som oppstår i virksomheten skal søkes gjenbrukt i virksomhetens produksjon eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt/eksternt. Slik utnyttelse må skje i overensstemmelse med gjeldene regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.

Dersom anleggsarbeidet medfører at det oppstår avfall eller farlig avfall skal dette avfallet leveres videre til godkjent mottak eller behandlingsanlegg senest ett år etter at det er produsert. Farlig avfall skal deklarerer på www.avfallsdeklarering.no.

² Jf. Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

³ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH) av 30. mai 2008.

⁴ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 1. juni 2004 nr. 930

5.2. Næringsavfall

Næringsavfall må leveres til godkjent mottak. Dersom det er muligheter for at næringsavfallet kan nyttiggjøres, skal virksomheten forsikre seg om at bruken skjer uten at dette medfører nevneverdig skade eller ulempe for miljøet.

6. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

6.1. Etablering av beredskap

Virksomheten skal etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer, jf. tillatelsens punkt 2.6.1. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves.

6.2. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles etter gjeldene forskrift⁵. Virksomheten skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i slike tilfeller.

7. Massehåndtering

Virksomheten skal kunne dokumentere at masser som gjenbrukes er rene naturlige masser. Dersom det er usikkert om massene er å anse som rene, må de oppbevares i tette containere til massene er blitt karakterisert.

Det er virksomhetens ansvar å sikre og dokumentere at forurensede masser, samt masser med svartelistede arter leveres til godkjent mottak med tillatelse etter forurensningsloven.

8. Utslippskontroll

8.1. Målinger

Virksomheten skal gjennomføre målinger av utslipp til vann, utslipp av støv og støy, samt utslipp til grunnen dersom det skulle bli nødvendig. Med målinger menes prøvetaking, analyse og/eller beregning. Målinger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp, og skal omfatte komponenter som er regulert gjennom grenseverdier.

Det skal foretas en risikobasert overvåking ved at det tas ekstra vannprøver, samt målinger av støv og støy i oppstartsperioden av arbeidene, for å få kartlagt forurensningsnivåer opp mot grenseverdier gitt i tillatelsen.

8.2. Gjennomføring av målinger

Virksomheten skal ha et måleprogram som inngår i virksomhetens dokumenterte internkontroll. Måleprogrammet skal være utarbeidet før oppstart av anleggsarbeidene.

⁵ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 9. juli 1992 nr. 1269

Måleprogrammet skal beskrive både prøvetaking, analyse og/eller beregning, herunder:

- Prøvetakings- og analysemetode.
- Valg av måleperioder/ - tidspunkt som gir representative prøver.
- Beregningsmodeller og utslippsfaktorer som benyttes.
- Beregning av usikkerhet i målingene for rapporteringspliktige komponenter.

Virksomheten er ansvarlig for at metoder og utførelse er forsvarlig kvalitetssikret, blant annet ved å:

- Utføre målingene etter Norsk standard. Dersom det ikke finnes, kan internasjonal eller utenlandsk standard benyttes. Fylkesmannen kan etter søknad akseptere at annen metode blir brukt, dersom virksomheten kan dokumentere at den er mer formålstjenlig.
- Bruke akkrediterte laboratorier/tjenester når prøvetaking og analyse utføres av eksterne.
- Kvalitetssikre egne analyser ved å delta i ringtester.
- Kvalitetssikre egne målinger jevnlig ved verifisering av uavhengig tredjepart.
- Redusere usikkerheten ved målingene mest mulig.

8.3. Lagring av dokumentasjon fra utslippskontroll

Virksomheten skal ta vare på alle prøveresultater og annen dokumentasjon fra kontrollen, samt overvåkingen av driften. Opplysningene skal lagres i minst fem år, og de skal være tilgjengelig ved kontroll eller på forespørsel fra forurensningsmyndigheten, jf. forurensningsloven § 50.

9. Utskifting av utstyr

Dersom det foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Fylkesmannen på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

10. Ansvarsforhold

Bane NOR SF er ansvarlig for at kravene i utslippstillatelsen blir overholdt, og skal derfor sikre at entreprenør overholder kravene i tillatelsen.

Tillatelsen fritar ikke virksomheten for plikt til å innhente tillatelser fra andre myndigheter for andre sider av virksomheten som gjelder for eksempel arbeidsmiljø, brann, elektrisitet, eksplosjonsvern eller smittevern.

Tillatelsen fritar ikke virksomheten for plikt til å betale erstatning for forurensningsskade, jf. forurensningsloven § 10 og kapittel 8.

11. Eierskifte

Hvis virksomheten overdras til ny eier, skal Fylkesmannen varsles om eierskifte så snart som mulig og senest en måned etter eierskifte.

12. Nedleggelse

Hvis et anlegg blir nedlagt eller en virksomhet stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensninger. Hvis anlegget eller virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Fylkesmannen.

Fylkesmannen kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning. Fylkesmannen kan pålegge eieren eller brukeren å stille ytterligere garanti for dekning av framtidige utgifter og mulige erstatningsansvar.

Ved nedleggelse eller stans skal virksomheten sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til gjeldende forskrift⁶. De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til Fylkesmannen innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

Dersom virksomheten ønskes startet på nytt, skal det gis melding til Fylkesmannen i god tid før start er planlagt.

13. Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter fra forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

⁶ Avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall

VEDLEGG 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.

Utslipp av disse komponentene er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i punkt 3.1. *Utslipp til vann*, eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere:	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2` ,6,6` -tetrabromo-4,4` isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ - C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ - C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ - C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ - C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Triklloreten	TRI
Triklosan (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider:

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Alkylfenoler og alkylfenoletoksylder:

Nonylfenol og nonylfenoletoksylder	NF, NP, NFE, NPE
------------------------------------	------------------

Oktylfenol og oktylfenoletoksilater Dodecylfenol m. isomerer 2,4,6 tri-tert-butylfenol	OF, OP, OFE, OPE
Polyfluorerte organiske forbindelser (PFCs)	
Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer	
Perfluoroktansyre	PFOA
C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTTrDA, PFTeDA
Tinnorganiske forbindelser:	
Tributyltinn	TBT
Trifenyltinn	TFT, TPT
Polysykliske aromatiske hydrokarboner	PAH
Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Bisfenol A	BPA
Siloksaner	
Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4